

СТАНОВИЩЕ
на доц. д.и.н. Манчо Веков
за хабилитацията на
гл. ас. д-р МАРИАНА МАЛИНОВА ТИЕН

247 / 29.III.2016г.

Все по-често се чува изразът – „светът се превърна в глобално село”. И това е така, защото динамиката на все по-глобализиращия се свят, подсилена с новите информационни технологии „разчупи” границите между държавите, разкрепости взаимоотношения между народите, възможни станаха междуличностните контакти, обменът на идеи, стоки, промишлени производства. В тази социална атмосфера повече от всякога е необходима научна информация за вида и характера на свободния международен обмен, както и за народопсихологичните специфики, за да бъде по-цивилизован межкултурният диалог.

От тази гледна точка е оценката ми за представената като хабилитационен труд монография на М. Малинова „Българо-китайски отношения в съвременния период”, издадена в края на 2015 г., в обем от 611 страници.

Що се отнася до приносния характер на труда, то първо цитирам обяснението на авторката в СПРАВКАТА ЗА НАУЧНИТЕ ПРИНОСИ, че „до този момент не само в България, но и в КНР не е издавана книга, която да третира проблеми, засягащи двустранните ни отношения в най-ново време”. В този смисъл книгата ще поеме евристични функции не само за историците, но и за специалистите в различните области на науката и социалната практика.

Разбира се, приносният характер се открива в съдържанието на самата монография. Първа глава е посветена на изворите и историографията за българо-китайските отношения. Тук добавям, че при първото и второто обсъждане на труда в секцията препоръката ми беше точно в този аспект. Така че мога да кажа, че М. Малинова се е съобразила с препоръката и насочила подобаващо внимание – към 30 страници, на историографските и извороведските проблеми, които са и част от предметната изследователска дейност на секцията.

Следват фактографските разрези по отделните сфери в научната и социалната практика.

Втора глава е озаглавена „Историческата рамка на българо-китайските отношения в сферата на политиката и дипломацията. В повече от 60 страници е изяснен дългият, динамичен и „зигзагообразен“ процес от дружбата до конфронтацията, „разчупването на ледовете“, както образно е казано, деидеологизацията, партньорството, за да е налице днес всестранно сътрудничество между Китай и България.

Специфична е „динамичната“ картина на българо-китайските отношения в областта на актуалния проблем за инвестициите, на който е посветена глава трета. Авторката насочва вниманието първо към инвестиционната политика на китайския икономически и политически елит в глобален план. На този фон е изяснен двустранният политически диалог между Китай и България, чиито положителен резултат са китайските инвестиции в страната ни.

Четвърта глава показва, че не само народопсихологията, но и географският фактор определя спецификата на двустранните отношения в сферата на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Тук – в обем от тридесетина страници, акцентът е върху присъствието на българското вино на китайския пазар.

Многострани и ползотворни са двустранните отношения в духовната сфера, на които е посветена пета глава. Като и за предходните глави, така и тук авторката ползва различни по вид и съдържание извори, но е и свидетел, а в много случаи и пряк участник в културните и образователните двустранни дейности. Фактографският анализ – в обем от четиридесетина страници, проследява началото, утвърждаването и развитието на отношенията в сферата на културата. Ако отчетем релацията „голяма – малка държава“, то присъствието на българистиката в Китай може да се оцени като престижно за България.

Доказателство за посочената престижност е самото развитие и обнародваните научни изследвания на членовете на катедрата по българистика в Пекиния университет за чужди езици, където проф. Ма Сипу е водещ специалист, следван е от д-р Тиен Дзиендзюн, чието докторантско обучение и защита бе в секция

„Помощни исторически науки и информатика”, а Мариана Малинова Тиен е имала лекционни курсове по:

- Европейска култура (магистърска програма);
- Междукултурен диалог – китайско-европейски паралели (с напреднали студенти);
- Превод – български / китайски (бакалавърска програма);
- Китай и Балканите (с напреднали студенти);
- Българска външна политика. България и Китай в най-ново време (с китайските преподаватели) и др.

По своята научно-информационна стойност е важен и приносен анализът на изследванията по история на България в китайската историография. Потребители ще бъдат широк кръг от специалисти, но и любознателни читатели. Тук отново трябва да се подчертае водещата роля на проф. Ма Сипу, който повече от всички популяризира (в научния смисъл на понятието) основни аспекти от българската история.

Частта, посветена на Българското училище в Китай, е основана на извори, но и на личните възприятия от М. Малинова. Фактографското повествование е наситено с високата оценка, но дори с емоционално представяне на всеотдадеността на Мира Янишевская - създателката на Българското училище в Пекин. Не ще и съмнение, че обнародването изследване от М. Малинова за началото и развитието на училището ще обогати с информация специалистите в областта на историята на съвременната култура и най-вече по история на образованието.

Наситена с конкретни данни, но и любопитна поне за пишещия тези редове, е глава шеста, посветена на „Българо-китайските отношения на местно ниво”. М. Малинова е проучила, а чрез книгата си и обнародвала всички селища в България, които са установили ползотворен диалог със селища в Китай. Фактите потвърждават повишения двустранен интерес, чиито резултати са голям икономически ефект, но разширяват и междукултурното „съжителство”.

Списъкът с обнародваните извори - архивни документи от ДА и ЦДА в България и достъпни архивни документи в КНР, лични архиви, документи от Конгреси на ЦК на ККП и техните решения, Конституцията на КНР, археологически, епиграфски и писмени източници от различни епохи, статистически данни и др.

традиционни исторически извори и нетрадиционни - анкети, интервюта, разкази, мемоари, фотоалбуми, както и на литература показва широката библиографска осведоменост на авторката.

Като документи, които подкрепят направените от М. Малинова изводи по темата, са шестте приложения - Междуправителствените и Междуведомствените споразумения, Българо-китайската междуправителствена смесена комисия, подписаните договори и споразумения между България и КНР, интернет източниците за изследване на българо-китайските отношения в съвременния период, посланиците в двете страни.

Конкретно приложението, което разкрива интернет източниците за изследване на българо-китайските отношения в съвременния период, дава повод за размисъл, но и за препоръка. М. Малинова би могла да направи анализ в следваща публикация (по-скоро статийна) за методологичната специфика при използването им като исторически извори, доколкото е тъждествена с традиционната за писмените извори вътрешна и външна критика, как се атрибутира и пр.

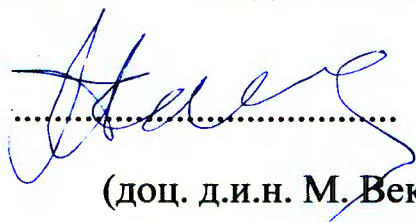
С представената монография, но и със студийните публикации М. Малинова се доказва като специалист по съвременната история на отношенията между Китай и България. Всъщност нейният професионален път започва с приноси в изследването на генезиса и развитието на китайската цивилизация – предмет на нейната докторска дисертация, а по-късно обнародвана и като книга, студии и статии, посветени на: Евразия и Китай. Проблемът за културните контакти през бронзовата епоха. – В: Проблеми на древната обща история и култура, С., 1995, с. 88-90; Мястото на камбаните в китайската култура през бронзовата епоха. – Минало, 2001/ 2, с. 4-13; Към проблема за генезиса на антропоморфните лица-маски от Лиулихъ, Хъбей. – В: Годишник на Департамент “Средиземноморски и източни изследвания”, Нов Български Университет, том I (2002), (Академични четения в чест на професор Златозара Гочева), С., 2003, с.81-91; Архитектура на древните китайски гробници”. – В: Годишник на Департамент “Средиземноморски и източни изследвания”, Нов Български Университет, том II (2004), (Академични четения в чест на 110

години от рождението на професор Янко Тодоров), София, 2004, с. 277-285. ”Зооморфни нефритови висулки от късен Шан”. – Епохи (Юбилейна книжка в чест на проф. д-р Златозара Гочева), 2004/3-4, с. 87–110. и пр.

Промяната на посоката в кариерния път на М. Малинова идва с назначаването ѝ като научен сътрудник в секция „Помощни исторически науки и информатика” през 2008 г. Хронологията на нейните публикации показва постепенното ѝ съзряване и утвърждаване като специалист по съвременната история на отношенията между Китай и България.

Като имам предвид приносния характер на хабилитационния труд „Българо-китайски отношения в съвременния период”, на студийните и статийните публикации си позволявам да препоръчам на членовете Научното жури да присъдим на Мариана Малинова Тиен академичната длъжност „доцент”.

24 март 2016 г.

.....

(доц. д.и.н. М. Веков)